

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33124>

Özet

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i (YBKÖ), yeme bozukluklarla ili?kili olası olumsuz sonuçlara dair ya?anan korku düzeylerini ölçmek amacıyla geli?tirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçe?in Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması, ölçe?in Türk kültürüne uyarlanm?? halinin psikolojik araştırmalarda ve klinik uygulamalarda kullanılabilecek güvenilir ve geçerli bir araç olduğunu göstermiştir. Ölçek, özellikle bireylerin kendi sonuçlarına, sosyal sonuçlara ve sosyal ortamlarda yeme eylemine dair duydukları korkulara değerlendirilmek üzere üç faktörlü bir yapı sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler

Yeme bozukluğu, Korku, Psikometrik, Geçerlik, Güvenirlik, Uyarlama, Faktör analizi.

Yazarlar

Süleyman Kahraman, A. Kerimler.

Amaç

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin yeme bozukluklarının potansiyel sonuçlarına yönelik algıladıkları ve deneyimledikleri korku düzeylerini sistematik bir şekilde değerlendirmektir. Bu adaptasyon çalışması, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk örneğinde de korunup korunmadığını inceleyerek, kültürel bağlamda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmayı hedeflemiştir.

Ölçek, klinik ve araştırma ortamlarında yeme bozukluğu semptomları ile ili?kili kaygı ve korku boyutlarının derinlemesine analiz etmeye olanak tanır. Elde edilen veriler, tedavi planlarının kişiselleştirilmesinde ve koruyucu ruh sağlığı çalışmaları geli?tirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır.

Yapı

Ölçek, yeme bozukluklarıyla ili?kili korku yapısının çok boyutlu olduğunu varsayar. Ölçülen temel yapı, bireyin yeme davranışlarına bağlı olarak ortaya çıkabilecek olumsuz sonuçlara dair geli?tirdiği bilişsel ve duygusal tepkileri kapsar. Bu korku yapısı, üç ana faktör altında toplanmıştır: Bireysel Sonuçlar Korkusu, Sosyal Sonuçlar Korkusu ve Sosyal Yeme Korkusu.

Bu üç faktör, yeme bozukluğu olan bireylerin yaşadığı kaygılarının hem kişisel hem de kişilerarası bağamlarını yansıtmaktadır. Ölçek, bu korkuların yoğunluğunu ölçerek, yeme bozukluğu

patolojisinin anla??lmas?na katkıda bulunur.

Geçerlik

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i'nin Türkçe adaptasyon çal??mas?nda yap?sal geçerlik analizleri yap?lm??t?r. Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) sonuçlarına göre, ölçek toplam varyans?n önemli bir bölümünü aç?klayan üç faktörlü bir yap? sergilemi?tir (% 71,543).

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uyum indeksleri, ölçe?in kuramsal olarak öngörülen üç faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de kabul edilebilir düzeyde uyum gösterdi?ini kan?tlam??t?r. Bu bulgular, YBKÖ'nün yeme bozukluklarına ili?kin korku yap?s?n? Türk kültüründe de geçerli bir biçimde ölçtü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarlılık güvenirlik katsayıları (Cronbach Alfa), ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir oldu?unu göstermektedir. Toplam ölçek için iç tutarlılık katsay?s? oldukça yüksek bulunmu?tur (.943).

Birinci alt ölçek (Bireysel Sonuçlar Korkusu) iç tutarlılık katsay?s?: **.916**

?kinci alt ölçek (Sosyal Sonuçlar Korkusu) iç tutarlılık katsay?s?: **.932**

Üçüncü alt ölçek (Sosyal Yeme Korkusu) iç tutarlılık katsay?s?: **.882**

Alt ölçeklerin her birinin ayrı ayrı yüksek iç tutarlılık de?erlerine sahip olmas?, ölçe?in faktörlerinin ölçtü?leri yap?yı tutarlı bir ?ekilde yansıtt??n? ortaya koymaktadır.

Faktör Analizi

Ölçe?in faktör yap?s?, yeme bozukluklarına ili?kin korkular? üç temel boyutta incelemektedir:

Birinci Faktör: Bireysel Sonuçlar Korkusu. Bu faktör 8 maddeden oluşmaktadır ve toplam varyans?n % 52,895'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .400 ile .778 arasında de?irmektedir. Bu faktör, bireyin kendi bedeni, sa?lığı veya psikolojik durumu üzerindeki olumsuz etkilerle ilgili korkular?n? temsil eder.

?kinci Faktör: Sosyal Sonuçlar Korkusu. Bu faktör 7 maddeden oluşmaktadır ve toplam varyans?n % 11,75'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .541 ile .804 arasında de?irmektedir. Bu faktör, sosyal kabul, ele?tiri veya yargılanma gibi ki?ileraras? sonuçlara dair duyulan kaygılar? içerir.

Üçüncü Faktör: Sosyal Yeme Korkusu. Bu faktör 2 maddeden oluşmaktadır ve toplam varyans?n % 6,898'ini aç?klamaktadır. Maddelerin faktör yükleri .855 ile .863 arasında

de?i?mektedir. Bu faktör, ba?kalar?n?n yan?nda yemek yeme eyleminin kendisinden kaynaklanan özel korkular? ölçmektedir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, bu üç faktörlü yap?n?n model uyum indeksleri aç?s?ndan kabul edilebilir düzeyde oldu?unu teyit etmi?tir.

Ölçek Bilgileri

Ölçek Çe?idi: Uyarlama

Format: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Kullan?labilen Dil: Türkçe (Uyarlama çal??mas?).

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri (Uyarlama çal??mas? örneklemine dayanarak).

Ya? Grubu: 18 ya? ve üstü.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve/veya genel popülasyon üzerinde gerçekleştirilmi?tir.

Ölçek Metodolojisi: 17 maddelik bir Likert ölçe?i türüdür. Derecelendirme 7 puanlıdır:

1 (Kesinlikle kat?lm?yorum/ Hiç)

7 (Kesinlikle kat?l?yorum/ Tamam?yla)

Anahtar Kelimeler

Psikolojik test, Bireysel sonuçlar korkusu, Sosyal sonuçlar korkusu, Sosyal yeme korkusu, YBKÖ, Beykent Üniversitesi.

Yazarlar ve ?leti?im Bilgileri

Sorumlu Yazar: Süleyman Kahraman

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresi: suleymankahraman@outlook.com

Yaz??ma Adresi: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi makalesinde belirtilen kurum adresi.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: Türkçe adaptasyon çal??mas? 2021 y?I?nda yay?mlanm??t?r.

?zinler ve Ücret: ?zinler için Sorumlu Yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Referanslar

Kahraman, S., & Kerimler, A., (2021). Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korku Ölçe?inin Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çal??mas?. *Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(2), 40-53. DOI: [10.18221/bujss.956702](https://doi.org/10.18221/bujss.956702)

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada mevcuttur: yeme-bozukluguna-iliskin-korkular-olcegi-toad.pdf

Ölçe?in orijinal DOCX dosyas? burada mevcuttur: yeme-bozukluguna-iliskin-korkular-olcegi-toad.docx

Yeme Bozuklu?una ?li?kin Korkular Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri, orijinal dillerinde korunmu? olup hiçbir ?ekilde de?itirilmemelidir.

Ölçek, toplam 17 maddeden olu?maktadır ve üç alt faktöre ayr?lm??t?r:

Birinci Faktör (Bireysel Sonuçlar Korkusu): Sekiz maddeden (1, 2, 10, 12, 13, 14, 15, 16. maddeler) olu?maktadır.

?kinci Faktör (Sosyal Sonuçlar Korkusu): Yedi maddeden olu?maktadır (3, 4, 5, 6, 7, 8, 9. maddeler).

Üçüncü Faktör (Sosyal Yeme Korkusu): ?ki maddeden (11 ve 17. maddeler) olu?maktadır.